INGEZONDEN

Koninklijk huis dat luistert naar de stem van de eilanden (Deel 1)

Waarachtig contact

Het waarachtig contact tussen mensen onderling wordt pas verwerkelijkt door een actieve toewending tot de ander. De dialoog die zo ontstaat overstijgt elke ideologie, elk wijsgerig systeem en zelfs elke taal, want deze komt voort uit de ervaring die de ene mens onmiddellijk brengt tot de ander. Dit is de grondslag van het dialogischleven gedachtegoed van Martin Buber (1878-1965), een van de belangrijkste denkers en godsdienstfilosofen van de moderne tijd. De kern is de wederkerigheid, de dialogische grondhouding: de ontmoeting tussen God en mensen, en tussen mensen onderling. Wezenlijk is de houding waarin de ander de wereld open tegemoet treedt, met liefde en aandacht. De dialogische grondhouding waarvan Buber spreekt heeft te maken met onze houding ten opzichte van alles in de wereld. Dialogisch leven is niet een leven waarin men veel mensen ontmoet, maar een leven waarin men met de mensen die men ontmoet, ook een werkelijke ontmoeting heeft.

In een onderzoek dat ik doe voor het schrijven van een boek over de oorsprong en beginjaren van de innige wens en hartstochtelijke strijd van Aruba voor zelfstandigheid in de vorm van een afzonderlijke status binnen ons Koninkrijk, ben ik in de historische Nederlandse archieven interessante dossiers tegengekomen. Nu, meer dan een halve eeuw oud en officieel opengesteld, werpen deze stukken licht op de bijzondere eigen houding die het Koninklijk Huis op cruciale momenten heeft ingenomen tegenover het Nederlandse kabinet, met een waarachtig oor voor de wensen en verlangens van de bevolking van de eilanden.

In de eeuwenoude relatie tussen de delen van ons Koninkrijk is langs elkaar heen praten een hardnekkige traditie. Zelfs als er gesproken wordt, is dat vaak met de grondhouding, die Buber niet een waarachtige dialoog zou noemen, omdat de ene kant zonder meer zó zijn mening oplegt aan de andere kant, dat deze uiteindelijk meent dat de uitkomst van het gesprek 'zijn eigen, door de beinvloeding alleen maar vrijgekomen, inzicht is'. Vooringenomen en gebruikmakend van de onevenwichtigheid in de verhoudingen verkrampen alle mogelijkheden van een echte dialoog, van een waarachtige ontmoeting. Er wordt geen ruimte gelaten om elkaar echt te ontmoeten. Men stelt zich niet open voor de wederkerige ontmoeting, waaruit, zoals Buber dat zo mooi beschrijft in zijn rijke gedachtegoed, nieuwe inzichten ontdekt kunnen worden, al was het maar als mogelijkheden. De voorwaarde voor zo een echt gesprek is de werkelijke wederzijdse toewending van de een tot de ander, de acceptatie van de ander als persoon en als partner in het gesprek. Het anders-zijn behoort deze grondhouding niet in de weg te staan. De aanvaarding van het anders-zijn betekent immers niet een overname van diens opvattingen, maar het openstaan voor de ontwikkeling van nieuwe inzichten. De echte dialoog kan alleen ademen in een ruimte van wederzijds respect en vertrouwen.

Het zijn juist de steeds terugkerende kenmerkende elementen van wederzijdse vooringenomenheid, vooroordelen en geslotenheid die het overleg tussen alle delen in het Koninkrijk zo kansarm hebben gemaakt om gezamenlijk tot nieuwe inzichten te komen. De ruimte daartoe is daardoor steeds zo verstikt geweest dat goed vertrouwen naar adem is blijven snakken en waarachtige ontmoetingen meer hoge uitzondering waren dan vaste regel.

En toch zijn er uitzonderlijke momenten van wezenlijke ontmoeting en dialoog geweest. Gebeurtenissen die mogelijk zijn gemaakt door mensen, vertegenwoordigers van instituties van honderden jaren oud, die zich opstelden met een openheid en ontvankelijkheid, met een grondhouding die vandaag de dag beschouwd zou worden als een exemplarische presentatie van nieuwe bestuurscultuur. Voor vandaag een beschouwing op zo'n waarachtig moment van het Koninklijk Huis.

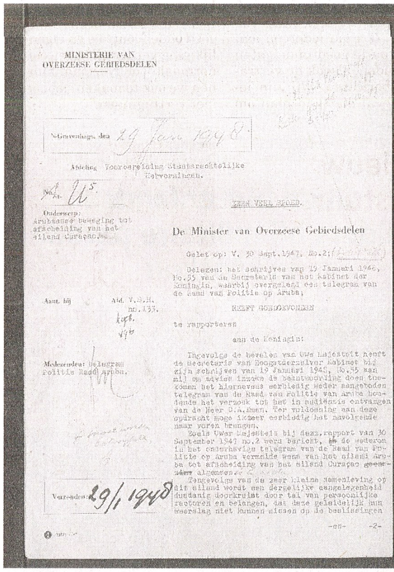
MINISTERIE VAN OVERZEESE GEBIEDSDELEN

's-Gravenhage, den 29 Jan 1948

Afdeling Voorbereiding Staatsrechtelijke Hervormingen.

No. 45

Onderwerp: Arubaanse beweging tot afscheiding van het eiland Curaçao.

ZEER VEEL SPOED.

De Minister van Overzeese Gebiedsdelen

Gelet op: V. 30 Sept.1947, No.2;

Gelezen: het schrijven van 19 Januari 1948, No.55 van de Secretaris van het Kabinet der Koningin, waarbij overgelegd een telegram van de Raad van Politie op Aruba;

Aant. bij Afd. V.S.H. no.133.

HEEFT GOEDGEVONDEN

te rapporteren aan de Koningin:

Medezenden: Telegram Politie Raad Aruba.

Ingevolge de bevelen van Uwe Majesteit heeft de Secretaris van Hoogstderzelver Kabinet bij zijn schrijven van 19 Januari 1948, No.55 aan mij om advies inzake de beantwoording doen toekomen het hiernevens eerbiedig weder aangeboden telegram van de Raad van Politie van Aruba houdende het verzoek tot het in audientie ontvangen van de Heer C.A. Eman. Ter voldoening aan deze opdracht moge ik zeer eerbiedig het navolgende naar voren brengen.

Zoals Uwer Majesteit bij mijn rapport van 30 September 1947 no.2 werd bericht, is de wederom in het onderhavige telegram van de Raad van Politie op Aruba vermelde wens van het eiland Aruba tot afscheiding van het eiland Curaçao geenszins algemeen.

Tengevolge van de zeer kleine samenleving op dit eiland wordt een dergelijke aangelegenheid dusdanig doorkruist door tal van persoonlijke factoren en belangen, dat deze geleidelijk hun weerslag niet kunnen missen op de beslissingen

Verzonden: 29/1 1948

-en- -2-

Koninklijk dilemma

Op 19 januari 1948 ontvangt de minister van Overzeese Gebiedsdelen, mr. J.A. Jonkman, een schrijven van Het Kabinet der Koningin: 'In aansluiting aan het telefonisch onderhoud, dat ik hedenmorgen met Uwe Excellentie mocht hebben heb ik de eer U hierbij een afschrift van het door de Koningin ontvangen telegram van de Raad van Politie op Aruba te doen toekomen. Hare Majesteit zal het op prijs stellen Uw advies inzake de beantwoording van dat telegram te ontvangen'.

Het Kabinet van de Koningin vraagt om een reactie op een verzoek van de Raad van Politie (RVP), de koloniale voorganger van de Eilandsraad van Aruba, de latere Staten van Aruba. Gezaghebber mr. L. Kwartsz en Secretaris Henriquez van de RvP telegraferen Hare Majesteit: *'De Raad van Politie op Aruba moge Uwe Majesteit hierbij eerbiedig verzoeken landraad Eman, die momenteel onderweg is naar Nederland ter bijwoning van de Ronde Tafel Conferentie, in audiëntie te willen ontvangen teneinde de eerbiedige hulde en gevoelens van trouw aanhankelijkheid van de Arubaansche bevolking aan Uwe Majesteit over te brengen en hem tevens in de gelegenheid te stellen aan Uwe Majesteit notarieele verklaringen te overhandigen waaruit blijkt de wensch tot staatkundige afscheiding van het eiland Curaçao moge blijken. Met gevoelens van trouw en aanhankelijkheid namens den Raad'.*

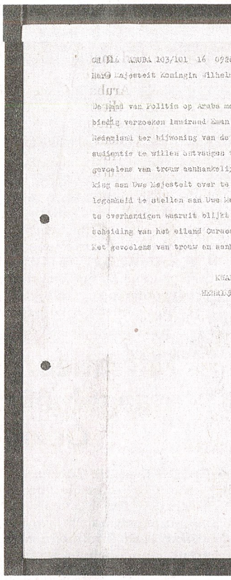
CH ... ARUBA 103/101 16 0926 ... F1/50

Hare Majesteit Koningin Wilhelmina der Nederlanden 's-Gravenhage

De Raad van Politie op Aruba moge Uwe Majesteit hierbij eerbiedig verzoeken landraad Eman die momenteel onderweg is naar Nederland ter bijwoning van de Ronde Tafel conferentie, in audientie te willen ontvangen teneinde de eerbiedige hulde en gevoelens van trouw aanhankelijkheid van de Arubaansche bevolking aan Uwe Majesteit over te brengen en hem tevens in de gelegenheid te stellen aan Uwe Majesteit notarieele verklaringen te overhandigen waaruit blijkt de wensch tot staatkundige afscheiding van het eiland Curacao moge blijken.

Met gevoelens van trouw en aanhankelijkheid namens den Raad.

KWARTSZ Voorzitter

HENRIQUEZ Secretaris.

Een netelige zaak. Hare Majesteit wordt in feite gevraagd om gehoor te geven aan de Arubaanse wens voor zelfstandigheid en daarmee daags voor het begin van de Ronde Tafel Conferentie zich in feite open te stellen voor deze wens. De minister van Overzeese Gebiedsdelen wordt er benauwd van. Majesteit wordt ingelicht dat het verzoek afkomstig is *'van eerdergenoemde slechts uit drie personen bestaande Raad van Politie. Juist deze omstandigheden nopen tevens tot voorzichtigheid in de waardering van het representatieve karakter van de Landraad C.A. Eman voor degen op Aruba, die op groter zelfstandigheid ten opzichte, c.q. afscheiding van het eiland Curaçao aandringen'.*

De minister maakt Majesteit erop attent dat *'gegeven omstandigheden zou het schenken van bijzondere voorrechten als een door Uwe Majesteit te verlenen afzonderlijke audiëntie aan genoemde Heer Eman, de Kroon direct betrekken in een gedeeltelijk zeer persoonlijke belangenstrijd'. Op bovenstaande gronden* wordt *"Uwer Majesteit zeer eerbiedig in overweging geven aan de Raad van Politie te Aruba op zijn telegram te doen antwoorden, dat mede op grond van het stadium waarin de juist begonnen conferentie tussen Nederland, Suriname en Curaçao zich bevindt, de notariële verklaringen inzake de Arubaanse wens tot afscheiding van het eiland Aruba beter langs schriftelijke weg aan Hoogstderzelfe waren aan te bieden'. Met de hand voegt de minister van Overzeese Gebiedsdelen aan zijn brief toe: 'en overigens de Arubaanse verlangens zoveel mogelijk in de werkzaamheden dier Conferentie tot zijn recht te doen komen'.* Met andere woorden: Majesteit, gelieve dit aan mij over te laten.

Aan koningin Wilhelmina, die nota bene zelf de aanzet had gegeven tot deze Ronde Tafel Conferentie, met haar reeds tijdens de oorlog gehouden hoopgevende en inspirerende Rede, werd politiek geadviseerd om zich niet te bemoeien met de koloniale relaties. Juist zij had toen opgeroepen tot een *'vrij overleg, waarbij de beide gebiedsdelen van elkanders denkbeelden zullen willen kennisnemen'* en nu werd zij erop gewezen dat het hier gaat om een klein eiland met bovenmatige verlangens waarvan de vertegenwoordigers ook nog afkomstig zijn van een 'zeer kleine samenleving'. Een klassiek voorbeeld hoe Buber het juist niet bedoelde. De minister wil een ontmoeting die juist gebaseerd is op vooringenomenheid en zodoende moeilijk kan leiden tot nieuwe inzichten. Het woord is nu aan koningin Wilhelmina.

Achtergrond van het verzoek

Van 28 september 1947 tot 11 januari 1948 organiseerden Aruba's politieke leiders Jan Hendrik Albert (Henny) Eman, zijn zoon Cornelis Albert (Shon A) Eman en Aristides Wever 42 bijeenkomsten over het hele eiland om handtekeningen te verzamelen om Nederland te overtuigen dat de overgrote meerderheid van de Arubanen zelfbestuur wenste. Veel delen van het eiland hadden geen elektriciteit, dus de gemeenschap verzamelde zich 's avonds bij kaarslicht voor deze volksraadpleging met een notaris aanwezig om elke handtekening naar behoren te observeren en te legitimeren. De voltooide petitie had de namen en handtekeningen van 2.147 Arubanen, wat neerkomt op een overweldigende meerderheid van de toen stemgerechtigde Arubanen. Het was een krachtig bewijs van de vastberadenheid van een volk om zijn eigen weg naar zelfbeschikking te banen. Na vele jaren van strijd om de koloniale macht van het Koninkrijk der Nederlanden te overtuigen van Aruba's verlangen naar autonomie, hadden de Arubaanse leiders nu een sterk mandaat. Het was de jonge jurist en parlementariër Shon A Eman die door de Raad van Politie gemandateerd werd om de ondertekende petitie te overhandigden aan koningin Wilhelmina van het Koninkrijk der Nederlanden.

Hopi sabiduria y Bendicion pa Bo y henter famia Real

M.G. (MIKE) EMAN
voormalig premier Aruba (2009-2017)

Deel 2 van deze ingezonden 'Een beschouwing van voormalig premier Mike Eman op Koningsdag' verschijnt in de eerstvolgende editie van deze krant

De redactie van de Amigoe kan ingezonden brieven redactioneel bewerken, inkorten of besluiten om niet te plaatsen. Brieven mogen maximaal 600 woorden bevatten, ze moeten voorzien zijn van naam en woonplaats (worden in principe gepubliceerd) en adres en telefoonnummer (niet voor publicatie, maar ter verificatie). Anonieme brieven worden nooit geplaatst. Een geplaatste brief geeft de opvatting van de afzender weer en niet die van Amigoe. We accepteren alleen digitaal gestuurde brieven. Ons e-mail adres is: arubaredactie@amigoearuba.com.